

Magyar Környezeti Nevelési Egyesület

Tartalmi beszámoló – 2016-os év

1. NYILVÁNOS ÖSSZEJÖVETELK

1.1. Közgyűlések

Az *évi rendes közgyűlésünk* április 23-án volt, Budapesten, az Etele úti irodaházban (1119 Budapest, Etele út 59-61.), ahol egyesületünk irodája is található. A közgyűlés elfogadta az előző évi beszámolót, a 2016-ra szóló munkatervet. A jelzett hiányosság alapján, miszerint nem volt rendben a Határozatok Tára, azt visszamenőleg is rendeztük.

Átadtuk a Puli-díjakat:

Fekete Puli díjat kapott: Bányi-Földesi Dóra, Devescovi Balázs, Bárd Edit, Sólyom Barbara. Fehér Puli díjat kapott: Kelen Gábor.

Rendkívüli közgyűlést tartottunk augusztus 4-én. A közgyűlés kizárólagos célja az egyesületi programok, projektek részfeladatainak elvégzésére vonatkozó szerződéskötések jóváhagyása volt.

Rendkívüli, vezetőségválasztó közgyűlésünkre szeptember 18-án az Országos (Szakmai) Találkozó harmadik napján került sor, Cserkúton. Ekkor az Alapszabályt is módosítottuk. Az elnök személyének változását elektronikusan bejelentettük az OBH-nak.

Leköszönő testületek tagjai:

Elnökség: Mondok Zsuzsa, Újszászi Györgyi, Neumayer Éva dr., Halácsy Ágnes, Saly Erika.

Választmány: Bárd Edit, Albert Judit dr., Bartha Cecília, Benya László dr., Darvas Katalin, Bányi-Földesi Dóra, Hársas Oszkárné, Jantnerné Oláh Ilona, Kecskés Ferenc, Klein Ibolya, Kun Margit, Tóth György, Varga Attila dr., Victor András dr., Wintsche-Mikesch Viktor.

Felügyelő Bizottság: Bakonyi Gábor dr., Tóthné Timár-Geng Csilla, Hegedűs Andrea.

Megválasztott testületek tagjai:

Elnökség: Halácsy Ágnes, Kecskés Ferenc (elnök), Mondok Zsuzsa, Neumayer Éva, Saly Erika.

Választmány: Németh Ibolya dr., Bárd Edit dr., Darvas Kata, Bányi-Földesi Dóra, Hársas Éva, Tegzes Marcsi, Timár - Geng Csilla, Victor András dr., Hársas Oszkár, Vásárhelyi Judit dr., Trescsik Angéla, Reitli Cecília, Schróth Ágnes dr., Holler Judit, Huszár Zsuzsanna dr. Póttagok: Berényiné Parti Krisztina, Jantnerné Oláh Ilona, Csapóné Tábori Hajnalka. Felügyelő Bizottság: Iván Zsuzsanna, Könczey Réka (november 1-től), dr. Szentpétery Lászlóné.

1.2. Elnökségi ülések

(Ld. *Elnökségi beszámoló.*)

1.3. Választmányi ülések

(Ld. *Választmányi beszámoló.*)

1.4. Országos Szakmai Találkozó

Projektvezető: Neumayer Éva

Helyi szervező: Németh Ibolya, Adorján Rita, Scheitler Adrienn

A XXIV. Országos Szakmai Találkozónkat 2016. szeptember 16-18-án, Cserkúton tartottuk meg, Biobia Portáján, Németh Ibolya (Bia) volt a házigazdánk. A vasárnapi vezetőségválasztás előtt tartalmas programokon vettünk részt: pénteken beszélgettünk, éjszakai sétára mentünk, „Terülj, terülj, asztalkám”-on laktunk jól.

Szombaton a bőséges reggeli után a Sás-völgybe kirándultunk, ahol Adorján Rita és Scheitler Adrienn voltak a vendéglátóink. A Mecsekerdő Zrt. Sás-völgyi ökoházában gazdag szakmai program várta a résztvevőket. A terület erdőgondnoka – Kincses Miklós erdőmérnök – az ott zajló erdészeti tevékenységet mutatta be. Az ökoház működését és környezetbarát technológiai kialakítását a ház tervezője, Koós Miklós ismertette. Az Erdő Házában zajló környezeti nevelési programokról Adorján Rita mesélt. A gasztronómiai élményen túl az ökoépítészet és az akadályjáték is emlékezetes maradt. Bia által megismerhettük egy helyi közösség működését, megtapasztalhattuk közösségi erejüket, s részt vehettünk a helyi termékek előállításának (önellátásunknak) a folyamatában. „Magyarország legízletesebb vendégváró úti célján”, az EDEN nyertes Mecsek Zöldúton tapasztalhattuk meg mindezt.

Résztvevők száma: 53 fő

1.5. Ökoestek

Témavezető: Devescovi Balázs

2016-ban 5 ökoestet szerveztünk, 3 alkalommal Zöld Forrás 2015-ös támogatásból.

Előadóink, beszélgetőtársaink:

Devescovi Balázs: Irodalom és környezet: Hortobágy és Kiskunság Petőfi révén (Ökokritika) - 2016.01.27 (9 fő)

Victor András: E-migránsok és in-migránsok - 2016.02.04. (9 fő)

Halácsy Ágnes, Újszászi Györgyi: Globális nevelés elvben és gyakorlatban - 2016.03.31. (13 fő)

Schenkerik Zsuzsa: Gazdagrét gombavilága, Mondok Zsuzsa: Házi savanyítási praktikák - 2016.04.23. (15 fő)

Szász Éva: Baktay Ervin élete - 2016. 12.13. (9 fő)

Résztvevők összesen: 55 fő

2. HELYI CSOPORTOK PROGRAMJAI¹

2.1. Baranya megyei csoport

Vezetője: Adorján Rita

A helyi csoport tagjait folyamatosan értesítjük a térségben zajló környezeti nevelési programokról, melyeket a Baranyai Csoport Tagjai szerveznek, vezetnek.

A) Az egyik legaktívabb környezeti nevelő tagtársunk a MECSEK ZÖLDÚT EGYESÜLET mozgó rugója Dr. Németh Ibolya, alias Bia. Sok tagtársunk mindennapi munkáját szövi át a környezeti nevelés és fenntarthatóságra való törekvés, az ő programjaikról is rendszeresen adunk hírt.

Kapcsolódó szervezeteink programjairól is folyamatosan adunk tájékoztatást, mint pl. Magyar Madártani Egyesület Baranyai csoportja, a Természettudományi Múzeum, a Dél-Dunántúli Ökolászter, a Mecsekerdő Zrt. Mókusz Suli Erdészeti Erdei Iskola, és a Baranya Megyei Természetbarát Szövetség.

Programok, tevékenységek:

- Kincsvadászat – honi felfedezőtura keretén belül négy falura és a Jakab-hegyre készült verses, fejtörős útikalauz, mellyel a környékre látogatók maguk kereshetik meg és fedezhetik fel a környék látnivalóit.
- Zöld Jeles Napok közösségi megünneplése.
- a) Idén a Föld Napjának ünnepe egybeesett az egyesület áprilisi Holdtölte túrájával. Más zöld szervezetek is átvették Biáék remek kezdeményezését – így országossá nőtte ki magát az ötlet - hogy a teli hold fényénél emlékezzünk meg bolygónk védelmének ünnepéről.
- b) Madarak és Fák Napi program szervezése. Idén már harmadszor ünnepelték meg májusban a Madarak és Fák Napját az egyesület tagjai a kővágószőlősi iskolásokkal a Mecsekben, a Jakab-hegyen. Sajnos az esős időjárás miatt annyira szétáztak az erdei utak, hogy a keresek székeseiket nem tudták fel vinni a hegyre, de a túrázni képes sérült emberek velük tartottak és nagyon jól érezték magukat egészséges társaik között.
- Erdő – mező kóstoló túrák - Az egyesület színvonalas vendéglátással egybekötött túrákat, rendezvényeket szervezett egész éven át.
- Holdtölte túrák - Továbbra is nagy népszerűségnek örvendnek az egyesület Holdtölte túrái, amit minden hónapban meghirdettek a megyében. Már nemcsak a Jakab-hegyre, hanem a Mecsek más részeire is szerveznek túrákat. Remek kezdeményezésüket más „zöldutasok” is átvették. Film is készült róla, követendő jó gyakorlat bemutatása céljából. Júniusban a Szent Iván napi programok közül sem maradhatott ki a teliholdas éjszakai túra, a Mecsekben kívül a Hetésben, a Pilisben és a Cserháton is több százan kirándultak ezen az éjjelen a holdfényes erdőkben.
- Gyereksziget - Biáék júniusban Budapesten, a Hajógyári szigeten megrendezett rendezvényen is részt vettek, ahol izgalmas játékokon keresztül zöldítették kicsiknek és nagyoknak a gondolkodását. Sőt megragadták az alkalmat arra is, hogy a Mecsekbe csábítsák őket.
- Kővágótőttőson a helyi civilek felkérésére végig pontozták a falu házait, hogy „zöldutas vélemény” alapján ítélhessék oda a „Tiszta udvar, rendez ház” táblákat a portáknak.
- Az EDEN pályázat győzteseként 2016-ban a Mecsek Zöldút volt „Magyarország legizletesebb vendégház útja”. Ebben az évben a vendégeken kívül sok újságíró is felkereste és népszerűsítette őket. A Zala Megyei Falusi Vendéglátók Egyesülete tanulmányutat szervezett hozzájuk.
- Porcsin Piknik - Az egyesület IV. alkalommal szervezte meg augusztusban a pikniket Cserkúton, ahol az ehető vadnövényeket és a helyi termékeket népszerűsítették. A rendezvényen az EDEN pályázatban már jól összeszokott falvak, szervezetek most is közösen dolgoztak. Az érdeklődők végig látogathatták a nyitott portákat és megkóstolhatták a helyi termékekből és porcsinból készült finomságokat.
- Gyüttment Fesztivál – Biáék augusztusban vettek részt a fesztiválon, amely egy a vidéken újrakezdő, környezettudatos vidéki életet és értékrendet választó, tájba illeszkedő emberek éves nagy találkozója, a tudásmegosztás és tapasztalatcsere helyszíne, fesztivál környezetben és hangulatban. Négy nap alatt több mint száz előadás és bemutató volt a vidéki élthez kapcsolódó minden témában. Egyesületek, alapítványok, közösségek mutatkoznak be, de egyéni utak, választások és azok eredményeivel is megismerkedhettek a résztvevők. Biáék a fesztiválon zöld programokat vezettek – reggelente gyógyteát főztek, bemutatták az ehető vadon élő növényeket és gombákat, agyagoztak és levendula illatszárakat varrtak a részt vevőkkel, játszótér foglalkozásokat tartottak a gyerekeknek.
- Nagy Orfűi Szalon Fesztivál – Biáék novemberben vettek részt ezen a főzfesztiválon, ahol csalános kolbászt készítettek. Előszedték a padlásokon megbújó régi eszközöket, melyekkel megismertették a fesztivál résztvevőit. A finomságok sorában az új receptek ételei – Biáék csalános kolbásza - mellett megjelentek régi, már-már feledés homályában merülő ételek is, mint például az ormánsági fehér hurka.
- A Mecsek Zöldút Söre - Az egyesület 20 fős csoportja decemberben egy csapatépítő program keretében megalkotta a csalánnal, cickafarkkal és medvetalppal ízesített „Zöld Sört”, amely annyira jól sikerült, hogy a sörfőzőmester, azóta már 200 litert lefőzött belőle. Sajnos még nem tökéletes a recept, mert a zöld szín elérése még nem sikerült.

---

¹ A helyi csoportok beszámolóit tartalmaznak olyan környezeti nevelési elemeket is, amelyek nem elsődlegesen az MKNE neve alatt tartottak.

B) 2016-ban 20 évesek voltak a Mecsekerdő Zrt. Erdészeti Erdei Iskolái

Tevékenységek, programok:

- Méltó módon került megünneplésre a Mókus Suli és a Kikerics Erdészeti Erdei Iskolák 20 éves jubileuma. A két erdei iskola oktatói és segítőkész erdész kollégáink együttműködése és közös munkája eredményként 554 gyerek és felnőtt vett részt a rendezvénysorozat különböző programjain 2016. március 18-23. között a Zsolnay Kulturális Negyedben. Események: rajzkiállítás, természetismereti interaktív kiállítás, játszóházi foglalkozások, „Tanulásszervezés az óvodai, iskolai, valamint az óvodán és az iskolán kívüli nevelési-oktatási folyamatban” című konferencia 125 fővel, Sasréten a megújult Kikerics Erdészeti Erdei Iskola átadása.
- Svájci - Magyar Együttműködési Program „Égig érő tanterem” pályázat
- Dél-Dunántúli Erdészeti Erdei Iskolák Regionális Nyílt Napja, ápr. 25-én, Kaszón (több mint 100 pedagógus). „Élménypedagógia az erdőben” címmel erdő- és élménypedagógiai tanártovábbképzésen vettek részt. A pedagógus továbbképzést Adorján Rita és Scheitler Adrienn tartotta.
- Nyári táborok. A Mókus Suli idén nyáron is 4 gyerektábort szervezett Baranya megye iskolás diákjainak a festői környezetben fekvő sás-völgyi Erdő Házába.
- Erdővarázs – Családi Nap az állami erdőgazdaságokkal. 2016. 09. 9-10-én először került megrendezésre Budapesten, a Szabadság téren az Erdővarázs rendezvény, 11 standon interaktív erdei kincsesár várta az érdeklődőket.
- Országos Találkozó szervezése Cserkúton, szeptember 16-18.
- Erdők Hete Rendezvénysorozat (október 3-9.). A játékos természetismereti vetélkedőn 17 csapat, 82 fővel vett részt.
- Zöld karácsony - karácsonyváró családi kézműves nap (november 26.). 86 résztvevő.

Eredmények:

- A Környezetvédelmi Világnapon Környezetünkért Díjjal ismerték el Dr. Németh Ibolya, Bia a környezeti nevelés területén hosszú időn át végzett munkáját és a természet közeli élet megvalósítása érdekében a Mecsek Zöldút Egyesületben kifejtett tevékenységét.
- Decemberben adták át a 2016-os Herman Ottó Szellemisége Díjakat. A Mecsek Zöldút Egyesület példaértékű munkájának elismeréseként „a Közösség” kategóriában vehette át az elismerő díjat.

2.2. Debreceni Szellőrózsák

Vezetője: Csapóné Tábori Hajnalka

Lassan előregszik a kis társaság, már csak a csoport egy harmada aktív, a többiek mind nyugdíjba mentek, vagy a nyugdíj előtti felmentési szabadságukat töltik. Ők nem tudnak eljönni a pesti rendezvényekre, de itt helyben nagyon szépen összetartanak (pl. Márton-napi rendezvények).

Van viszont egy új hajtásuk is: Hajdúhadházon az óvoda zöld ovi lett, és a vezetőjük, Enyedi Zsuzsanna pedig egyesületünk tagja. A hajdúhadházi Káposztás napok egyik szervezője.

2.3. Hódmezővásárhely: Zöld Kapocs

Vezetője: Walterné Böngyik Terézia

2.4. Zala megyei csoport

Vezetője: Benedek Miklós

3. SZAKMAI CSOPORTOK PROGRAMJAI

3.1. Múzeumi csoport

2016-ban a csoport nem működött.

3.2. Vegy-Tan csoport

2016-ban a csoport nem működött.

3.3. ZÖLDÖK ifjúsági csoport

Mentor: Darvas Kata

3.3.1. Zöld Zugoly a Művészetek Völgyében

(Ld. a 4.1.1. beszámolóban.)

3.3.2. Wienerberger családi nap (4.)

Támogató: Wienerberger Téglaiipari Kft.

Ideje: aug. 27.

Cél: Szórakoztatva szemléletet formálni, ismereteket nyújtani a cég munkatársainak, azok családjainak.

Tevékenységek: A Zöld Zugoly csapata szokás szerint az idei fesztivál programjából vitt interaktív programokat. A Tudományos Játszóház és a varázslatos kémiai kísérletek bemutató is nagy sikert aratott ismét.

Segítők: Szakmári Klára – papírmárványozás, Hársas Éva, Hársas Jutka – gyurmázás és kavicsfestés, Takács Viki, Moravec Martina – PET varázs, Vásárhelyi Tamás, Kun Margit – Tudományos Játszóház, Grossmann Erika, Szilágyi

Dániel – látványos kémiai kísérletek és óriásbuborék „fújás”, Darvas Kata – fűszernövények gyógyhatásai, kövirózsa ültetés.

Résztevők száma: kb. 500 fő

Eredmény: A Wienerberger családi napon folyamatos és nagy az érdeklődés az általunk kínált programok iránt.

3.4. Teremtésvédelmi Nevelés Csoport

Vezetője: Victor András

A csoport első találkozója – megalakulása – 2016. jan. 15.-én történt. Ekkor körüljártuk azokat a kérdéseket, amelyekkel foglalkozni szeretnénk. Megegyeztünk abban, hogy a csoport nem kívánja lehatárolni a témait a tételes vallások területére, hanem mindenkit szívesen fogad, aki úgy gondolja, hogy az embernek az elméleten és gyakorlati tevékenységeken túl valamiféle mély (transzcendens) lelki kapcsolata is van a természettel.

Febr. 12.-i találkozókon terveket készítettünk azt illetően, hogy az előző találkozó óta összeállított téma-lista egyes tételei közül ki melyiknek lenne az előadója.

Ápr. 8.-án a mély-ökológia (Deep Ecology) tanításával ismerkedtünk, végigelemeztük a tan nyolc alapelvét.

Május folyamán az addigra 25-re bővülő tagság egy internetes szavazással megerősítette Victor András csoport-vezetői funkciójában.

Jún. 10.-én – kihasználva azt a vonatkozást, hogy ez a nap nemrégén „Ki a Tanteremből Nap” (Empty Classroom Day) lett – a csoport egy része meglátogatta Vácrátóton a Karbonházat.

Az év második felében sajnos nem volt a csoportnak találkozója.

4. SZAKMAI TEVÉKENYSÉGEK: PROJEKTEK, PROGRAMOK

4.1. Saját hazai projektek, programok

A) 2016-ban megvalósított, befejeződött

4.1.1. Művészetek Völgye - Kapolcs, Faluház - Zöld Zugoly

A projektet támogatta: OKTF NHI

Időtartam: 2016. 05. 31- 2016. 08. 15.

Projektvezető: Tegzes Mária

Csapatagok: Darvas Kata, Vásárhelyi Tamás, Victor András, Hársas Éva, Saly Erika, Kurucz Kriszta, Pólyi Zsuzsa és a fiatalok: Hortobágyi Júlia, Moravec Martina, Takács Viktória, Faus Alexandra, Horváth Dániel és Klucsik Krisztián Pál

Résztevők: 3000 fő

Célcsoport: a Művészetek Völgye fesztivál látogatói minden korosztályból

Cél: A háztartások felelősségének tudatosítása, kiemelten kezelve a hulladék problémáját. Újrahasznosítási ötletek, fenntartható praktikák.

Történekek, mérföldkövek:

Darvas Kata projektje önálló életre kel

Bőkezű támogató szerzése a project mellé

Vásárhelyi Tamás új játékanyagot alakít ki

A Pannon Egyetem önkéntesei csatlakoznak

Megvalósul a program: Gyerekrajz kiállítás, fair trade kávézó, botanikai séták, szakmai előadások, tudományos játszóház, csináld magad!, kézműves és quiznight vetélkedők. MKNE-s nyeremények több száz embernek

Lezárul a projekt, apró hiánypótlás mellett elfogadva

Eredmény: 3000 elégedett látogató, 10-20 töretlenül lelkes közreműködő

4.1.2. Otthon az erdőben (5., utolsó támogatott év)

Támogató: IKEA Lakberendezési Kft.

Időtartam: (2015. szeptember 1.) -2016. augusztus 31.

Projektvezető: Halácsy Ágnes

Résztevők és számuk:

a) A projektben 2016-ban feladatot vállalók:

20+1 egyesületi tagunk, 3 irodai alkalmazott, 1 gyakornok (Bárd Edit, Devescovi Balázs, Gulyás Sándorné, Halbritter András, Hársas Éva, Kecskés Ferenc, Kelen Gábor, Kun Lászlóné, Labanc Györgyi, Nagy Barbara, Nagy Lászlóné, Mondok Zsuzsa, Örleyné Futó Enikő, Pólyiné Jekli Zsuzsa, Saly Erika, Schenkerik Zsuzsa, Szekeres Tamás, Sztridáné Kurucz Krisztina, Trescsik Angéla, Tóthné Timár-Geng Csilla, Újszászi Györgyi, Valenta Ferencné, Vásárhelyi Tamás, Victor András, Külsők: Biró Marianna (MTA ÖBKI), Túróczy Zsófia (gyakorlatos).

b) A 2015-16-os tanévben: 16 iskolai pályázó közül 15 nyertest jutalmaztunk (2212 diák, 104 bevont pedagógus+ szülők, külsős szakértők).

Cél: Az erdő témáján keresztül módszertani segítséget nyújtani környezeti nevelőknek, és elérni, hogy a diákok minél több időt tölthessenek természeti környezetben, fedezhessék fel közeli és távolabbi környezetüket, ismerjék fel a természet változatosságát, komplexitását, a természeti környezet megővésének szükségességét.

Célcsoport: Iskolák: diákok és tanáraik, családtagok.

Történekek, mérföldkövek:

1. „Veledközösen” verseny (2016. január), amelyen a 15 nyertes pályázó közül 10, egyenként 100 000 Ft-os anyagi támogatásban részesült.

2. Támogatások átutalása, az aktuális terepi eszközcsomag összeállítása és átadása az iroda bevonásával a nyitó

rendezvényen. Szakmai program: talaj, iskolakert téma (2016. február).

3. 7 iskolában tartottunk terepi foglalkozást. A tervezést részben közösen végeztük a helyben tanítókkal, részben „készen kapták”.

4. További projektötletekkel és konkrét tervekkel készültünk az IKEA kérésére. Tavasszal egy megbeszélésen előzetes írásbeli jelzés nélkül bejelentették, hogy a következő tanévtől nem támogatják a projektet. Indoklást (későbbi levélben elküldött kérésre) sem adtak írásban. Szóbeli közlés alapján a nagy leterheltség, az új áruház nyitása miatti időbeli korlátok miatt döntöttek emellett.

5. Az iskolai projektek megvalósulása a tavasz folyamán.

6. Kalandtúrák az IKEA áruházakban: április 29. és május 27.

7. A záró rendezvényt (június 21.) a Gyömrői II. Rákóczi Ferenc Ált. Iskolában, az ottani kollegák segítségével megrendezett tanösvénybemutatóval egybekötve szerveztük. A tanösvény az OE projekt támogatásával valósult meg.

8. Június 22-24. Ökosodj! képzés tanítók, tanárok részére.

9. Augusztus 22-27. Mocorgó Puli tábor Agostyánban.

Eredmények:

- A pályázó iskolák közül több egyesületi tagunk iskolája is csatlakozott, mások a projekt hatására csatlakoztak hozzánk.
- Az Ökosodj képzés után a résztvevőktől (13+14 fő) pozitív visszajelzéseket kaptunk. A képzési anyag 6 szakértő munkája révén kidolgozásra került, azt közkinccsá tettük az egyesületben.
- A Mocorgó puli tábor Agostyánban (ismét egyesületi tag bevonásával) tartottuk nagy sikerrel.
- A projekt honlapján (mkne.hu/otthonaezrdoben) folyamatosan frissítettünk, új „jó gyakorlatok” kerültek fel.
- Az iroda a projekt teljes időtartama alatt részt vett a dokumentációs és adminisztrációs folyamatokban.
- Sok egyesületi tag, fiatalok megszólítása, bevonása (önkéntes vagy fizetett formában).
- Az IKEA-val elfogadható munkakapcsolat kialakítása – tapasztalatszerzés szponzorációban, CSR-ban.
- 7 iskolában sikerült terepi programot tartanunk, melyek tervét a pedagógusok meg is kaphatták.
- A kapott eszközkészletnek az iskolák nagy hasznát veszik. Visszajelzések alapján hasznosnak tartják a pedagógusok a kezdeményezést, a diákok pedig élvezik a közös munkát.
- A támogatott iskolákban a módszertani fejlődés elindult (vagy jó esetben folytatódik). Akiket már több alkalommal támogattunk, a munkatervükbe is beépítették a projektet vagy elemeit. A támogatott iskolák közt több Ökoiskola címmel is rendelkezik, a programhoz ennek keretében csatlakoztak.
- AZ MKNE terepi eszközparkjának fejlesztése megtörtént, az irodában kialakított rendszer szerint kölcsönözhető az eszközök.

4.1.3. „Változzunk, hogy változtathassunk! (A megújulás, az alkalmazkodás képességének tanulása - a főnix nyomában)”

Támogató: Földművelésügyi Minisztérium, Zöld Forrás 2015

Időtartam: (2015-ről áthúzódó) 2016. január 1-től május 31-ig

Projektvezető: Pólyiné Jekli Zsuzsanna

Témavezetők: Devescovi Balázs, Victor András

Résztvevők: Ökoest – 9-12 fő, Városi séták - 20-30 fő/alkalom

Célcsoport: diákok, felnőttek, az egyesület tagjai és külsősök egyaránt

Cél: Az elidegenedés, túlfogyasztó társadalom, a növekedésre való törekvés, a pazarló életvitel a testi, lelki egészség minőségi romlása felé vezet - jóléti berendezkedés a "jól-lét", a minőségi élet helyett.

A legfőbb gond a felismerés hiánya, hogy felelősek vagyunk az életminőségünkért, az egészségünkért, s hogy jólétünkhöz az egészséges környezet, melybe beleértjük a természeti, társadalmi, gazdasági környezetet, szükséges feltétel. Emberi kapcsolataink harmóniája is megbillent. A generációk közti párbeszéd esetleges, kapcsolatuk konfliktusokkal teli. A fiatalok nem kapnak teret önmegvalósításukhoz, az idősebbek tapasztalataikat nem tudják átadni.

Történések:

a) 3 ökoest tartása ZF 2015 támogatásból (*ld. 1.5. beszámoló*).

b) "Újbuda természeti és kulturális értékei", 5 séta:

I.16.: Gellért-fürdő. Gazdája: Albert Judit

II.20.: Gellérthegy. Gazdája: Reitli Cecília

III.19.: Budai Arborétum. Gazdája: Victor András

IV.16.: Sas-hegy. Gazdája: Victor András

V.21.: Kamaraerdő. Gazdája: Berezvai Zoltán

A résztvevők létszáma összesen: 150 fő.

Eredmény: Sok résztvevő, többféle korosztály együtt tanulására lehetőség. Sikeresen lebonyolítottuk a programjainkat, céges felkérés séta szervezésére.

4.1.4. Ökokarácsony (15.)

Támogató: önköltséges

Helyszín: Lágymányosi Bárdos Lajos Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola

Ideje: dec. 10.

Segítők: Tóthné Timár-Geng Csilla, Hársas Éva, Trescsik Angéla és az iskola pedagógusai

Résztvevők száma: kb. 200 fő

Cél: Megmutatni, hogyan lehet hulladékból ajándékot, karácsonyi díszeket készíteni.

Tevékenység: Az ökokarácsonyon 14 féle foglalkozást tartottak az iskola pedagógusai.

Eredmény: Évek óta sok az érdeklődő, hagyománnyá vált a program.

4.1.5. Újbudai kulturális séta

Megbízó: Bayer Árpád egyéni vállalkozó

Sétavezető: Juhász Nagy Ágnes

Történések: Egy cég munkatársainak, két alkalommal Újbuda főbb kulturális értékeinek a bemutatása városi séta során.
Résztevők száma: 50 fő

Eredmény: Elégedett résztvevők, céges megkeresés.

B) Futó projektek

(Nincs.)

4.2. Szakmai együttműködés mások hazai projektjeiben, programjaiban

A) 2016-ban megvalósított, befejeződött

4.2.1. Herman Ottó Vándortanösvény

Támogató: Herman Ottó Intézet

Időtartam: 2016. december

Projektvezető: Valenta Ferencné

Résztevők: Vásárhelyi Tamás, Hársas Éva, Tegzes Mária, Hársas Oszkár, Misik Károly, Misik Balázs (Szénási Luca/HOI – szállítás)

Cél: A Vándortanösvény 7 játékkészletének javítása, karbantartása. Egy új sorozat összeállítása.

Történések:

- Javítási javaslatok.
- A javításokat le kellett tárgyalni.
- Szerződéskötéstől rövid határidővel gyártás, vásárlás, illetve csomagolás.

Eredmény: A rövid határidő ellenére is sikeresen teljesítettük a feladatot.

4.2.2. Ökoiskola pályázatok

Támogató: Oktatókutatató és Fejlesztő Intézet

Időtartam: 2016. november

Résztevők: Széger Katalin, Tóthné Timár-Geng Csilla

Cél: Ökoiskola pályázatok értékelése, szakmai javaslatok készítése az Értékelő Bizottság számára.

Történések: 100 db pályázat értékelése, hiánypótlások kérése, javaslatok megfogalmazása.

Eredmény: A pályázatokat határidőre értékeltük. Kapcsolatrendszerünk bővült, ráláttunk arra, milyen mentori segítségre van szüksége az ökoiskoláknak.

4.2.3. Hulladékcsökkentési Hét 1.

Támogató: OKTF

Időtartam: (2015. október –) 2016. január 31.

PV: Újszászi Györgyi

Csapattagok: Bányai-Földes Dóra, Eleőd-Faludy Gabriella, Sztridáné Kurucz Krisztina, Pólyiné Jekli Zsuzsanna

Résztevők: Iskolai tanulók, tanárok, iskolai dolgozók, szülők

Cél: Az Európai Hulladékcsökkentési Hét akcióinak megszervezése iskolákban

Célcsoport: Iskolák tanulói és dolgozói

Történések: A projekt beszámolójának összeállítása, angol nyelvre fordítása, végelszámolás a fő pályázóval.

Eredmény: A hulladék keletkezésének megelőzése, a keletkezett hulladék csökkentésének elősegítése. Összesen kb. 7500 fő résztvevő elérése, pozitív visszajelzések, kapcsolatrendszer bővülése. Sikeresen elszámolás. Határidőre elkészült a szakmai jelentés magyarul és angolul, valamint a pénzügyi jelentés magyarul.

4.2.4. OFI-szakmai minőségbiztosítás

Támogató: Oktatókutatató és Fejlesztő Intézet

Időtartam: 2016. augusztus 26-tól szeptember 27-ig

Projektvezető: Halácsy Ágnes

Csapattagok: Bindász Angelika, Hársas Éva, Veréb Szilvia, Pólyiné Jekli Zsuzsanna, Valenta Ferencné

Cél: A projektmegvalósítási szakaszban az OFI SH45 projekt-előrehaladás szakmai minőségbiztosítása és a sikeres projektzárás előkészítésének támogatása, tanácsadói tevékenység a környezeti nevelési tartalomfejlesztés és hálózatfejlesztés vonatkozásában, a megvalósítás kapcsán felmerült szakmai problémák, hiányosságok kezelésére javaslatlétel.

Történések, mérföldkövek: Beszerzett képzésszervezői szolgáltatás ellenőrzése. A projektindikátorok teljesülése és a kapcsolódó alátámasztó dokumentumok megfelelőségének ellenőrzése. Az RFK-k által leadott jelentések formai és szakmai ellenőrzésében való segítségnyújtás. A zárórendezvény szakmai megfelelőségének támogatása, tanácsadás, segítségnyújtás, szakmai program biztosítása szakértők (Hársas Éva, Valenta Ferencné, Labanc Györgyi, Biró Marianna, Lippai Ildikó, MME, HUMUSZ, DINPI) bevonásával. A projekt során megvalósított rendezvények dokumentumainak átvizsgálása (Bindász Angelika). A projekt külső partnerei által használt honlapok ellenőrzése

(Valenta Ferencné). Projektben használt sablonok megfelelőségének ellenőrzése és adminisztrációs hasznosulásának támogatása. A projekt hatékony és szabályszerű szakmai zárásának támogatása és előkészítése (Veréb Szilvia, Halácsy Ágnes).

Eredmény: A szakmai feladat határidőre való befejezése, kapcsolatrendszerünk bővítése. További külső szakmai felkérések esélyének növelése a minőségi munkavégzéssel.

4.2.5. „Nátúrázzunk!” pedagógus továbbképzés ökoiskola-pedagógusoknak – továbbképzés kidolgozása

Támogató: Oktatókutató és Fejlesztő Intézet

Időtartam: 2016. december 14-18.

Projektvezető: Halácsy Ágnes

Csapattagok: -

Cél: 30 órás pedagógiai továbbképzési anyag kidolgozására, mely a Nátúrázzunk! kézikönyv ökoiskolai sorozatrészére épül.

Történések: 30 órás pedagógiai továbbképzési anyag kidolgozására.

Eredmény: Időben, jó minőségben elkészült a képzési anyag.

B) Futó (2017-re áthúzódó) projektek

4.2.6. Hulladékcsökkentési Hét 2.

Támogató: OKTF

Időtartam: 2016. szeptember 1. – 2016. dec. 31. (Áthúzódó: 2017. február 15-ig.)

Projektvezető: Bányi-Földes Dóra

Csapattagok: Sztridáné Kurucz Krisztina, Pólyiné Jekli Zsuzsanna, Újszászi Györgyi, Kun Lászlóné, Eleőd-Faludy Gabriella

Résztvevők: 4011 diák, 457 iskolai dolgozó, 834 családtag, 3 mentor

Cél: A hulladék keletkezésének megelőzése, a keletkezett hulladék komposztálása, újrahasználata, vagy újrahasznosítása és a tudatos fogyasztói magatartás kialakítása.

Célcsoport: óvodák, iskolák, egyetemek tanulói és dolgozói

Történések:

- 2016 augusztus-szeptember projektcsapat verbuválás, költségvetés készítése, egyeztetése, szerződéskötés, akciók tartalmának aktualizálása, oktatási intézmények megkeresése, az akciók eszközigényének összerakása, árajánlatkérés az eszközökre, tavalyi projekt utánkötése (kérdőív)
- 2016 október: eszközök beszerzése, iskolák szervezése, szakmai anyagok bővítése, kommunikációs anyagok elkészítése, dokumentumok előkészítése (szerződések, eszközlísták), mentorok felkérése, tanácsadás az intézményeknek
- 2016 november: felkészítő találkozó, eszközök és kommunikációs anyagok kiosztása/kiszállítása, szerződéskötés, az akciók lebonyolítása, tanácsadás az intézményeknek
- 2016 december: értékelő lapok beérkezése, mennyiségi eredmények összesítése és beküldése, teljesítési igazolások elkészítése, kiküldése, kapcsolattartók kifizetése, pénzügyi beszámoló elkészítése és beküldése előzetes ellenőrzésre

Eredmény: Sikeres lebonyolítás, remek csapatmunka. Új kapcsolatok, pozitív visszajelzések a résztvevőktől.

26 intézményben valósítottak meg programokat a Hulladékcsökkentési Hét keretében és köteleződtek el valamilyen mértékben a téma iránt. 22 iskola, 2 óvoda és 2 egyetem kapcsolódott be a tesztelésbe. Több, mint 4000 diák, közel 500 iskolai dolgozó és több, mint 800 családtag kapcsolódott be közvetlenül a programba. Az akcióhét üzeneteivel további 4000 diákot, 500 dolgozót és 3600 családtagot értünk el. Két hét alatt közel 5000 kg hulladékot sikerült eltéríteni a lerakóktól, komposztálással, újrahasználattal és szelektív hulladékgyűjtéssel.

4.2.7. Természetfürkészet a Tétényi-fennsíkon

Forrás: Budafok-Tétény Önkormányzata

2016. nov. 21., nov. 24. (elméleti alapozás 4-4 órában, 2 csoportnak)

Helyszín: Budafok

Szakmai vezető: Victor András

Szakmai segítők: Gergely Attila, Mester Andrea, Saly Erika, Végvári Ágnes

Résztvevők: 40 fő óvónő

4.3. Nemzetközi projektek, programok

A) 2016-ban megvalósított, befejeződött

4.3.1. Ki a tanteremből nap

Projektgazda: Zródlá (lengyel környezeti neveléssel foglalkozó szervezet)

Támogató: IVF

Időtartam: 2016. március – 2016. június 30.

Projektvezető: Mondok Zsuzsa

Résztvevők: Mondok Zsuzsa, Szandi-Varga Péter, Bárd Edit

Cél: Egy nemzetközi ünnepnap elterjesztése, amikor a diákok a tanáraikkal együtt otthagyják az osztálytermet, és a természetbe mennek tanulni. A szabadtéri oktatás népszerűsítése.

Történések: terepi módszertani képzés 22 pedagógus részére, részvétel a kiadvány lektorálásában, hírverés, játékfelhívás
Eredmény: "Vigyük a gyermekeket a szabadba" című kiadvány, amely érdekes és hasznos ötleteket ad a szabadtéri foglalkozásokhoz. A kiadvány letölthető a projekt négy nyelvű oldaláról: <http://emptyclassroomday.eu>. FB-on játékfelhívás: 8 iskola díjazása.

B) Futó projektek

(Nincs futó nemzetközi projektünk.)

4.4. Szakmai együttműködés mások nemzetközi projektjeiben, programjaiban

A) 2016-ban megvalósított, befejeződött

4.4.1. „Kicsik és nagyik” (Magosfa Alapítvány projektje)

Időtartam: (2014. augusztus 1.) – 2016. április 30.

Projektvezető: Neumayer Éva

Csapattagok: Sólyom Barbara, Victor András, Saly Erika

Projektgazda: Magosfa Alapítvány

Támogató: Norvég Civil Támogatási Alap

Cél: A Kicsik és nagyik projekt fő témája a generációk közötti tanulás. 2016-ban, a projekt keretében a Magosfa Alapítvány partnereként pedagógusok és idősek otthonában dolgozók részére tartandó „Kicsik és nagyik” képzési anyag kidolgozásában vettünk részt, valamint 3 képzés szervezésében és lebonyolításában (február, április).

Célcsoport: pedagógusok, idősotthonban dolgozók

Részvevők száma: 90 fő

Történések: Képzési anyag elkészítése, akkreditációban való részvétel. 3x3 napos képzés megtartása (foglalkozások, előadások).

Eredmények: A visszajelzések minden esetben nagyon jók voltak. Többen saját településükön, kerületükben felvették a kapcsolatot idősotthonnal/iskolával, s alkalmazták a tanultakat.

B) Futó projektek

(Jelenleg nincs)

5. TOVÁBBKÉPZÉSEK

5.1. Általunk tartott képzések

5.1.1. Ökosodj!

Forrás: IKEA

2016. június 22-24.

Helyszín: Budapest, Etele út 59-61.

Szakmai vezető: Halácsy Ágnes

Képzők: Halácsy Ágnes, Mondok Zsuzsa, Victor András

Részvevők: 13 fő tanító, tanár

5.1.2. Természetfürkészet a Tétényi-fennsíkon

(Ld. a 4.2.7. beszámolónál.)

5.1.3. Kicsik és nagyik

(Ld. a 4.4.1. beszámolónál.)

5.1.4. „Ki a tanteremből nap” c. terepi képzés

(Ld. a 4.3.1. beszámolónál.)

5.1.5. Műhelyfoglalkozások elsősorban iskolai tantestületeknek (4 óra/műhely)

Forrás: Zöld Forrás 2015 pályázat

Témavezető: Mondok Zsuzsa

Képzők: Mondok Zsuzsa, Vásárhelyi Tamás

Történések:

- Projektoktatás a szabadban: 2016. április 19. Rákocsbabai Jókai Mór Általános Iskola (8 résztvevő), 2016. május 19. Kőbányai Szent László Általános Iskola (14 résztvevő)
- Terepi tanulás: 2016. április 19., Dunaújváros, Vasvári Pál Általános Iskola (14 résztvevő)
- Kézmodell: 2016. május 12., Székesfehérvár, Munkácsy Mihály Általános Iskola (22 résztvevő)

Eredmény: műhelymunkák tematikájának kidolgozása.

5.2. Részvételünk képzéseken

Az egyesület tagjai folyamatosan képzik önmagukat is. Számptalan fenntarthatóságra nevelési és módszertani képzésen vettünk részt 2016-ban is. Mondok Zsuzsa részt vett az Autonómia Alapítvány által szervezett, érdekvényesítéstől szóló kétnapos workshop-on. Eötvös Károly Intézet EKINT képzése (febr. 25.) – Albert Judit, Gyalog Éva, Hársas Éva, Saly Erika, Timár-Geng Csilla, Victor András.

6. MEGJELENÉS RENDEZVÉNYEKEN

- 6.1. Egész napos foglalkozást tartottunk a Gyerekszigeten. Képviseleink: Újszászi Györgyi, Bárd Edit.
- 6.2. Wienerberger családi nap. Az egyesület Ifjúsági csoportja programokat szervezett gyerekeknek.
- 6.3. Részt vettünk a Sziget Fesztiválon. Képviseleink: Újszászi Györgyi.
- 6.4. Ökoiskola címátadó: Vásárhelyi Tamás, Valenta Ferencné, Kecskés Ferenc.
- 6.5. Fenntarthatósági Témahét: Varga Attila, Saly Erika.
- 6.6. Globális nevelés fórumok, egyeztetések a KKM-ben: Saly Erika, Varga Attila.
- 6.7. Pécs, Erdészeti Erdei Iskolák konferenciája: Saly Erika, Adorján Rita, Scheitler Adrienn.
- 6.8. Halácsy Ágnes és Labanc Györgyi képviselte egyesületünket az "Újbuda Környezettudatos Óvodája 2017" elnevezésű környezeti nevelési fejlesztési program 2. műhelyfoglalkozáson.
- 6.9. Kecskés Ferenc részt vett az UNESCO Magyar Nemzeti Bizottsága és a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Fenntartható Fejlődés Tanulmányok Kabinet által szervezett, az UNESCO éghajlatváltozás etikai alapelvekről szóló nyilatkozat-tervezetéről szóló szakmai konzultáción.
- 6.10. Civil Közoktatási Platform tartalmi munkacsoportjában való részvétel: Victor András.
- 6.11. „Ökoiskola szakmapolitikai ajánlás” műhelyen való részvétel: Neumayer Éva, Fűzné Kószó Mária, Szandi-Varga Péter, Victor András.
- 6.12. Játékos környezeti nevelési foglalkozások kicsiknek-nagyoknak a Föld Napja alkalmából 2 napon át a Fővárosi Állatkertben 2016.04.22-24-én. Résztvevők: Kunné Margit, Örleyné Futó Enikő, Tegzes Marcsi, Mondok Zsuzsa, Kosztolányi István, Kosztolányi Enikő, Halácsy Ágnes, Trescsik Angéla, 8 önkéntes gimnazista, Sztridáné Kurucz Kriszta (szervezés, szállítás).

7. TÁRSADALMI RÉSZVÉTEL A KÖRNYEZET- ÉS TERMÉSZETVÉDELEM ÜGYÉBEN

- 7.1. A Környezet- és Természetvédelmi Szervezetek 2016. évi Országos Találkozója, képviseleink: Neumayer Éva

8. TÁJÉKOZTATÁS, KIADVÁNYOK

8.1. Kör hírlévl

Az Egyesület lapja, a Kör 2016-ban is négy alkalommal jelent meg: februárban, májusban, szeptemberben és novemberben. Szerkesztője Hársas Éva, korrektúrázta Marsi Mónika, tördelte Szekeres Tamás. Segíti a folyamatot Saly Erika. A szerzők igyekeztek tudósítani az egyesület életében történő eseményekről, projektekről, tervekről. 12 embernek küldjük ki papírra nyomtatva, postán a Kör-t, a többiek e-levelet kapnak az egyes számok megjelenésekor, s az abban található link segítségével tölthetik le a Kör legfrissebb számát a honlapunkról. Kizárólag önkéntes munkából működött 2016-ban.

8.2. Módszerkosár

Módszerkosár-blogot hoztunk létre. Bárd Edit, Mondok Zsuzsa, Gyalog Éva és Vásárhelyi Tamás alakította ki a szerkezetet, formálta az arculatot, töltötte fel az első anyagokat: <https://mknemodszerkosar.wordpress.com/> Kizárólag önkéntes munkából működött 2016-ban.

8.3. Honlap

Honlapunk tartalmát igyekeztünk aktualizálni, de ez nehézkesen működött, mivel Szekeres Tamás már csak önkéntes munkában, szabadidejében tudott segíteni. Működik az on-line könyvesbolt. Letölthető minden Kör. Munkacsoportot alakítottunk a honlap megújítására. Megnéztük a lehetőségeket, de forrás és idő hiányában egyelőre nem folytattuk a munkát.

8.4. Facebook

Facebook oldalunkra több anyagot, hírt föltöltöttünk: <http://www.facebook.com/groups/mkne92/>. Zárt csoportunk is van: <https://www.facebook.com/groups/211590308904312/>. Mondok Zsuzsa próbálja a facebook-ot élővé tenni. Kizárólag önkéntes munkából működött 2016-ban.

8.5. Kiadványok

Új kiadványt nem adtunk ki, de a meglévők árusítása minden rendezvényen prioritás volt bevételünk növelése és a készletünk csökkentése érdekében.

9. KAPCSOLATTARTÁS HAZAI ÉS NEMZETKÖZI SZERVEZETEKSEL

9.1. Hazai szervezetek

- 9.1.1. Oktatáskutató és Fejlesztő Intézzel folyamatosan együttműködtünk.
- 9.1.2. A Magosfa Alapítvánnyal folyamatos szakmai együttműködésünk van: kiadványok kölcsönös terjesztése, képzéseken való segítségnyújtás.
- 9.1.3. Projektjeink keretében szakmai kapcsolatot ápolunk többek közt az MTA Ökológiai és Botanikai

Kutatóintézetével, a HUMUSZ Szövetséggel, a nemzeti parkokkal, a MTM-mal, az Állatkerttel, Újbuda Önkormányzatával, Budafok-Tétény Önkormányzatával, a Fővárosi Növény- és Állatkerttel, a Herman Ottó Intézettel, a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesülettel.

9.1.4. Nádland Kft.-vel együttműködési megállapodást írtunk alá kölcsönös tájékoztatással és szakmai tevékenységekkel kapcsolatban.

9.2. Határon túli és nemzetközi szervezetek

- Ośrodek Działań Ekologicznych "Źródła" (lengyel környezeti neveléssel foglalkozó szervezet), Łódź, Lengyelország
- Field Studies Council (FSC), Anglia
- ANU, Németország

10. ÖSZTÖNDÍJAK, PÁLYÁZATOK

Egyesületünk 2016-ban nem hirdetett meg pályázatot, nem osztott ki ösztöndíjat tagjai közt.

11. IRODA, ADMINISZTRÁCIÓ

2016-ban két munkatárs végezte az irodai háttérmunkát: Pólyiné Jekli Zsuzsanna (pénzügyi vezető) negyed állásban, Sztridáné Kurucz Krisztina (asszisztens) félállásban dolgozott. Szekeres Tamás önkéntesen végzi munkáinak egy részét (pl. honlap kezelése, Kör tördelése). Pólyiné Jekli Zsuzsanna november közepétől átadta egy próbaidős pénzügyi munkatársnak a feladatokat, mivel külföldön vállalt munkát decembertől.

Az MKNE működéséhez a NEA-M-2016. pályázaton elnyert összeg (828 000 Ft) is hozzájárult 2016. április 1-től dec. végéig (könyvelési költségek, bérleti díj, irodai asszisztens bére), illetve projektekből, képzésekre kapott támogatásokból, megbízásokból is számoltunk el működési költséget. A személyi kifizetések kb. 20%-át fordítottuk az 1 fő irodai alkalmazott bérére.